

elker

Jeugdhulp
& onderwijs

Bestuursverslag 2022

Portalis

Voorwoord

Elker heeft in 2022 gewerkt aan het herijken van haar koers. Met alle medewerkers keken we naar onszelf én naar onze buitenwereld. Deze omgeving keek en dacht ook met ons mee in dit proces. Cliënten en stakeholders scherpten ons en leverden zeer waardevolle input voor onze toekomstplannen.

De stakeholdersbijeenkomst in juni waar we onze lokale én landelijke stakeholders voor uitnodigden maakte eens te meer duidelijk hoe belangrijk samenwerking in ons vakgebied is. We kunnen dit niet alleen. We maken met elkaar mogelijk dat gezinnen en kinderen kunnen werken aan een veilige toekomst vol ontwikkelmogelijkheden.

Dat Elker een stabiele en betrouwbare samenwerkingspartner is, een partner met ervaring en specialistische deskundigheid, kregen we tijdens ons strategietraject met regelmaat te horen. Dat sterkt ons in de koersontwikkeling, de keuze voor nieuwe kernwaarden én in het doorgaan met wat wij doen: met onze specialistische deskundigheid naast kinderen en ouders staan als zij kampen met complexe hulpvragen.

We formuleerden drie kernwaarden die wij in ons werk delen: we zijn verbindend, deskundig en moedig. De ontwikkeling van de nieuwe kernwaarden en de daarbij horende besturingsfilosofie bood in 2022 handvatten voor een aantal belangrijke ontwikkelingen binnen Portalis. Enkele voorbeelden:

- We vonden een nieuwe directeur die met ingang van het schooljaar 2022-2023 bij ons aan de slag ging.
- We werkten verder aan de herstelopdracht die wij vanuit de inspectie van het onderwijs kregen.
- We zijn gestart met een groot onderwijskundig verbetertraject, breed uitgezet binnen heel Portalis. Dit traject verbetert ons handelings- en opbrengstgericht werken. Hiermee maken we een inhaalslag op het gebied van kwaliteitszorg, opbrengstgericht werken en onderwijskundig leiderschap.
- Alle nieuwe medewerkers zijn geschoold in werken vanuit Positive Behaviour Support. Deze pedagogische aanpak loopt als een rode draad door al onze schoollocaties heen.
- We kregen in korte tijd het grootste deel van de basissystemen onder de schoolorganisatie op orde.
- We richtten ons op de borging van het onderwijs voor de jongeren in Korteheimen en de kinderen in de SO Schakelvoorziening.
- We hebben samen met de gemeente Groningen stappen gemaakt met concreet zicht op permanente toekomstige huisvesting voor Portalis VSO Groningen.
- Portalis kon het begrotingsjaar 2022 positief afronden en heeft daarmee een gezonde financiële basis voor de toekomst.

Deze ontwikkelingen haakten aan bij onze nieuwe strategische pijlers die we in het vierde kwartaal van 2022 konden vastleggen:

- expertise verdiepen en delen
- innovatie benutten
- krachten bundelen
- maatschappelijke dialoog aanjagen
- bouwen op de basis.

Het is slechts een greep uit de onderwerpen waaraan we in het afgelopen jaar hebben gewerkt. Stuk voor stuk ontwikkelingen waar we trots op zijn!

Tot slot aandacht voor het belang en de kracht van de combinatie van jeugdhulp én onderwijs binnen de visie, de positionering en het aanbod van Elker Jeugdhulp & onderwijs. In 2021 is besloten dat Portalis onlosmakelijk een nog beter geïntegreerd onderdeel blijft uitmaken van Elker Jeugdhulp & onderwijs. Juist in het in toenemende mate bieden van de combinatie jeugdhulp en onderwijs aan de dezelfde doelgroepen ligt onze unieke toegevoegde waarde. Vanuit deze uitgangspositie, met inbegrip van de kwaliteitseisen en een sluitende begroting, wordt in het komende jaar de basis gelegd voor een duurzaam perspectief van Portalis als volwaardig onderdeel van Elker Jeugdhulp & onderwijs.

Ina Huesken – Bestuurder Elker Jeugdhulp & onderwijs

Inhoud

Voorwoord		2
Inhoud		4
1	Visie en besturing	5
	1.1 Visie	5
	1.2 Besturing	8
	1.3 Code Goed Bestuur	11
2	Risicomanagement	13
3	Bedrijfsvoering	15
	3.1 Algemeen	15
	3.2 Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken	16
	3.3 Duurzaamheid	18
4	Financiën	19
	4.1 Inleiding	19
	4.2 Financiële kaders	19
	4.3 Kengetallen	20
	4.4 Normatief vermogen	21
	4.5 Analyse financiële situatie	22
	4.6 Toelichting op de staat van baten en lasten	23
5	Toekomstige ontwikkelingen	30
	5.1 Vooruitblik 2023	30
	5.2 Continuïteitsparagraaf	30
6	Overige onderwerpen	34
	6.1 Maatschappelijke thema's	34
	6.2 Thema's uit wet- en regelgeving	37
7	Van de Raad van Toezicht	39

1 Visie en besturing

1.1 Visie

Missie

Portalis biedt intensief specialistisch (passend) onderwijs voor jeugdigen met een combinatie van complexe leer- en gedragsproblemen die zijn uitgevallen of dreigen uit te vallen uit het voorliggend onderwijs. Door het herstellen van de schoolgang en de leercyclus in combinatie met intensieve begeleiding en/of behandeling willen wij het perspectief op volwaardige deelname aan de samenleving herstellen.

Voor alle leerlingen van Portalis geldt dat ze een vanuit een complexe individuele ondersteuningsvraag, doorgaans een combinatie van leer- en gedragsproblematiek, bij Portalis worden geplaatst. Deze leerlingen dreigden of zijn uitgevallen uit het voorliggende (speciale) onderwijs. Er is een groot risico op langdurige of zelf definitieve school-, en daarmee, maatschappelijke uitval. Dit maakt dat wij het onderwijs zodanig hebben ingericht, dat we op al onze locaties in kunnen spelen op de specifieke individuele ondersteuningsvragen en eventuele onderliggende maatregelen. Binnen het speciaal onderwijs onderscheidt Portalis zich dan ook door haar kleinschalige settings, kleine groepen en intensieve begeleiding.

Portalis werkt vanuit de grondhouding Positive Behavior Support (PBS). PBS is gericht op het creëren van een veilig en positief pedagogisch- en schoolklimaat. Deze grondhouding resulteert in een stimulerende leeromgeving waarbinnen probleemgedrag, waar mogelijk, wordt voorkomen/verminderd en waar elke leerling optimaal kan profiteren van het geboden onderwijs.

Omgeving

De beste plek voor een kind is doorgaans zo regulier mogelijk onderwijs dicht bij huis. Als dit niet mogelijk is, heeft of creëert Portalis een passend gespecialiseerd onderwijsaanbod op maat. We werken daarin nauw samen met ouders, verzorgers en eventuele andere betrokkenen. We geven onderwijs in samenhang met behandeling en begeleiding door de jeugdhulpverlening. Portalis deelt haar expertise in het kader van Passend Onderwijs met andere scholen en met de samenwerkingsverbanden.

Er is in de regio behoefte aan en noodzaak voor de expertise van Elker en Portalis. Binnen de Samenwerkingsverbanden en de gemeenten worden de specifieke en onderscheidende kwaliteiten van Portalis herkend en erkend. Portalis biedt volgens deze partners in haar school(locaties) intensief specialistisch onderwijs in zowel het PO als VO-gebied en is uniek en aanvullend aan de keten, waardoor een meer dekkend netwerk in het kader van passend onderwijs in de drie noordelijke provincies wordt geboden. Portalis neemt haar verantwoordelijkheid voor kinderen en jongeren die langdurig thuis zitten met externaliserend gedrag, een doelgroep die niet wordt bediend door overige

cluster 4 scholen in de regio. Uit gesprekken met deze samenwerkingspartners blijkt dat het aanbod van Portalis cruciaal is, dat het van belang is dat het aanbod blijft bestaan en de opgebouwde expertise behouden blijft voor de regio.

Gestelde doelen in 2022

Kortere termijn:

1. Zicht krijgen op onderwijsontwikkeling, onderwijsopbrengsten en bedrijfsvoering.
2. Samen met RENN4 onze doelgroepen beschrijven.
3. Borgen van de SO Schakelvoorziening (o.m. onderwijspersoneel detacheren via RENN4).
4. Portalis neemt deel aan politiek-bestuurlijke tafels en staat duidelijk op de kaart.
5. Het nieuw leerlingadministratie- en volgsysteem Parnassys is geïmplementeerd.

Langere termijn:

1. Portalis werkt vanuit een solide organisatie continu aan een stabiel, actueel en hoogwaardig onderwijsaanbod voor jeugdigen met complexe ondersteuningsvragen.
2. Het onderwijs op de locaties JeugdzorgPlus Groningen (Keerpunt) en Friesland (Kortehemmen) beweegt mee met de ontwikkelingen in de JeugdzorgPlus.
3. Portalis heeft, als onderdeel van Elker Jeugdhulp & onderwijs, een aanbod van intensieve onderwijszorgarrangementen ontwikkeld om jeugdigen en scholen te ondersteunen bij het bereiken van de doelen van Passend Onderwijs.

Organisatiecultuur

Bij de besturing van de organisatie werken we bij Elker vanuit de kernwaarden:

Verbindend
Deskundig
Moedig

De professional heeft de professionele ruimte om te doen wat nodig is voor het optimaal vormgeven van het onderwijs. Onze besturingsfilosofie kenmerkt zich verder door:

- In al ons denken en handelen is het belang van het kind en/of de jongere het uitgangspunt.
- Professionals en management zijn in balans vanuit inhoud en bedrijfsvoering.
- Er is wederkerigheid en een transparante dialoog.
- Ieder doet wat hij of zij moet doen, vanuit rol en functie, en met eigenaarschap en verantwoordelijkheid. Daarop kunnen we elkaar vertrouwen en dat geeft handelingsruimte.
- We zijn een lerende organisatie. We verbeteren onszelf continu door te leren en te ontdekken. Zo ontwikkelen wij ons samen in een omgeving die constant verandert.

In 2022 hebben we verder gewerkt aan het thema *vertrouwen* op onze werkvloer (n.a.v. van het onderzoeksrapport van ZorgfocuZ uit het jaar daar voor). Zowel binnen als tussen de teams hebben we een vervolg gegeven aan de verbeterkoers van 2021. In 2022 is hier op de volgende manier uitvoering aan gegeven:

- Het rapport van ZorgfocuZ is regelmatig teruggekeerd als agendapunt en onderwerp van gesprek tijdens teamoverleggen.
- Uitzetten van de WMK-kaart 'sociale veiligheid' om te onderzoeken wat de veiligheidsbeleving in de school is, om helder te krijgen of de positieve groei doorzette in 2022.
- Organiseren van diverse studiedagen en schoolbrede activiteiten waarbij onderlinge verbinding, ofwel het 'wij-gevoel in de organisatie' centraal stond.
- Het organiseren van een studiedag in september door een extern bureau gespecialiseerd in organisatiecommunicatie.
- Het in alle teams vervolg geven aan de gevolgde Feedbacktraining, middels het Feedback spel, wat regulier bij de teams op de agenda's staat.
- In het jaarplan 2022-2023 is organisatiecultuur en -communicatie als actieplan opgenomen.

Kernactiviteiten

Portalis is een school voor Voortgezet Speciaal Onderwijs, cluster 4. Portalis is onderdeel van Elker en verzorgt van oudsher het onderwijs voor jongeren die verblijven in JeugdzorgPlus van Elker. Hier is in de loop der jaren een aantal doelgroepen aan toegevoegd:

1. leerlingen die verblijven in een open residentiële instelling onder verantwoordelijkheid van een samenwerkingspartner;
2. leerlingen die na het verlaten van de residentiële instelling of JeugdzorgPlus in een overgangsfase onderwijs blijven volgen bij Portalis;
3. leerlingen die thuis of elders wonen en onderwijs volgen bij Portalis.

Het onderwijs wordt geboden op vier locaties in Noord-Nederland:

1. Portalis VSO Groningen

Deze school voor Voortgezet Speciaal Onderwijs cluster 4 onderscheidt zich van de andere locaties van Portalis aangezien zij niet is verbonden aan een behandelinstelling.

2. Portalis Keerpunt Groningen

School voor Voortgezet Speciaal Onderwijs cluster 4. De school verzorgt onderwijs en arbeidstoeleiding aan alle jongeren die in de JeugdzorgPlus van Elker verblijven.

3. Portalis Kortehebben

School voor Voortgezet Speciaal Onderwijs cluster 4. De school verzorgt onderwijs en arbeidstoeleiding aan alle jongeren die bij Behandelcentrum Woodbrookers in Kortehebben verblijven.

4. Portalis SO Schakelvoorziening Bedum

De Schakelvoorziening Speciaal Onderwijs Bedum is een initiatief van het SWV PO-20.01, waarbinnen Portalis, RENN4 en Team050 een samenwerking zijn gestart om onderwijs en

jeugdhulp te bieden aan uitgevallen leerlingen (5-13 jaar) met een complexe ondersteuningsvraag op het gebied van gedrag.

De stip op de horizon is altijd om leerlingen terug te schakelen naar regulier(der) onderwijs of door te laten stromen naar vervolgonderwijs. Binnen de schooldag werken onderwijs en jeugdhulp hand in hand, in de driehoek ouders, hulpverlening, school. Het kind staat binnen die driehoek centraal. De combinatie bij alle leerlingen van veiligheidsvraagstukken en meervoudige, ernstige gedragsproblematiek maakt dat dit een complexe doelgroep is. Door systemisch te werken vanuit hulp, onderwijs en gezin, worden hierin mooie resultaten bereikt.

1.2 Besturing

Juridische structuur en verbonden partijen

Portalis is onderdeel van Stichting Het Poortje Jeugdinrichtingen (hierna: Het Poortje). Binnen Het Poortje vindt een drietal operationele activiteiten plaats: JeugdzorgPlus, KVJJ (Kleinschalige Voorziening Justitiële Jeugd) en Portalis.

Stichting Het Poortje Jeugdinrichtingen is onderdeel van Elker Jeugdhulp & onderwijs (hierna: Elker). Elker bestond in 2022 uit de volgende stichtingen:

- Stichting Combinatie Elker/Poortje
- Stichting Elker
- Stichting Het Poortje Jeugdinrichtingen
- Stichting Viyuna.

Er was sprake van een personele unie. Dat wil zeggen dat alle vier stichtingen dezelfde bestuurder en toezichthouders hebben. Het hele primaire proces (zowel zorg als onderwijs) wordt aangestuurd door een duale directie: een directeur algemene zaken en een directeur behandelzaken en innovatie. Zij geven leiding aan de directeur Portalis (onderwijs) en clustermanagers (zorg).

Bovenstaande stichtingenstructuur is gewijzigd per 1 januari 2023.

Samenstelling RvB, schooldirectie en RvT

NAAM	FUNCTIE	HOOFD-EN NEVENFUNCTIES 2022
Raad van Bestuur		
Mw. D.A. Huesken (m.i.v. 1 juli 2020)	Voorzitter Raad van Bestuur	-
Schooldirectie		
Dhr. B. Staal (m.i.v. 15 aug. 2021 t/m 31-07-2022)	Directeur Portalis	-

Mw. M.M. Prins (m.i.v. 01-08-2022)	Directeur Portalis	-
Raad van Toezicht		
Mevrouw B.A. Kaatee (m.i.v. 1 februari 2020)	Voorzitter Raad van Toezicht Lid remuneratiecommissie Lid commissie Kwaliteit en Veiligheid	Hoofdfunctie: <ul style="list-style-type: none"> Eigenaar Kaatee Organisatiepsycholoog Nevenfuncties: <ul style="list-style-type: none"> Voorzitter Humanitas, afdeling Westerkwartier Vicevoorzitter RvT MEE Noord Voorzitter Stichting Coulissen Voorzitter Stichting Mooi begin voor kinderen
Mevrouw M.J. Boertjes (m.i.v. 12 februari 2020)	Vicevoorzitter Raad van Toezicht Voorzitter commissie Kwaliteit en Veiligheid	Hoofdfunctie: <ul style="list-style-type: none"> Directeur centrum voor Consultatie en Expertise
De heer P. Waterman (m.i.v. 24 februari 2021)	Voorzitter auditcommissie Voorzitter remuneratiecommissie	Hoofdfunctie: <ul style="list-style-type: none"> Zelfstandige Nevenfuncties: <ul style="list-style-type: none"> Voorzitter RvT De Schalm B.V. te Andelst Voorzitter RvA Geofoxx Milieuadvies B.V. te Oldenzaal Lid RvT Forte Welzijn te Elst
De heer P. van der Wijk (m.i.v. 24 februari 2021)	Lid auditcommissie	Hoofdfunctie: <ul style="list-style-type: none"> Voorzitter Raad van Bestuur Wilhelmina Ziekenhuis Assen Nevenfuncties: <ul style="list-style-type: none"> Vogellanden, vicevoorzitter RvT, voorzitter auditcommissie, voorzitter remuneratiecommissie Lid RvT D: DNA Stichting Dutch Development Centre for Natural Arts Lid RvT CAPRI (Nederlands prostaatkanker register) Lid Bestuur Hanze University Foundation Directeur/eigenaar Twee Meter B.V.

Medezeggenschap

Binnen Portalis werken we met een Medezeggenschapsraad (MR). In de MR hebben we vanaf de zomer van 2022 enkel afvaardiging vanuit personeel (PMR-geleding). Het is niet gelukt om oudergeleding in de MR te realiseren. Naast de MR hebben we op iedere schoollocatie een leerlingen- en jongerenraad.

De leerlingen- en jongerenraad wisselde in 2022 regelmatig van samenstelling. Er is veel animo onder de jongeren en dat is een goed teken. De bestuurder was in 2022 regelmatig aanwezig tijdens de vergaderingen. Zij hield de jongeren op de hoogte van de veranderingen binnen de JeugdzorgPlus zoals het rustuur en het niet meer gebruiken van de afzonderingsruimte. Jongeren konden meedenken over ideeën ten aanzien van vrije tijd, activiteiten, vakanties, groepsafspraken, hoe om te gaan met vrijheden en de nieuwe aan te leggen tuin en sporthal. Er waren veranderingen ten aanzien van de docenten die voor de klas stonden. De jongeren vonden het jammer dat een aantal docenten ergens anders gingen werken en ze dus moesten wennen aan nieuwe gezichten.

De MR heeft de start van een nieuwe directeur in de zomer van 2022 aangegrepen om een goede (agenda)planning te maken. De agenda van de MR is nu beter afgestemd op de workflow van de organisatie. In 2022 zijn voorgenomen onderwijsontwikkelingen voorzien van advisering en/of instemming, bijvoorbeeld de herstelopdrachten van de onderwijsinspectie en de formaties van de onderwijslocaties. Ook huisvesting stond in 2022 weer hoog op de agenda. Verder is de MR betrokken geweest bij het ontwikkelen van een nieuwe strategische koers van Elker.

Tijdens de vergaderingen overlegt de MR niet alleen met de schooldirecteur, ook de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht sluiten regelmatig aan. Op deze manier ontstaat er gemeenschappelijkheid met Elker als geheel. Punt van aandacht was én blijft de inspraak van ouders tijdens de vergadering. Deze plaatsen zijn al langer vacant. We doen ons uiterste best om ouders te vinden die zitting willen nemen in de MR.

Klachten

Als het niet goed gaat of als leerlingen of cliënten ontevreden zijn over het werk van Elker of Portalis, is er de mogelijkheid om dit te delen. Onderling gesprek geniet de voorkeur, maar daar waar dit niet voldoende helpend is, kan men gebruik maken van een onafhankelijke klachtencommissie.

Binnen Elker Jeugdhulp & onderwijs zijn twee klachtencommissies actief: de klachtencommissie (KC) JeugdzorgPlus (voor JeugdzorgPlus, Portalis en KVJJ) en de klachtencommissie Elker (voor alle overige jeugdhulp). Hieronder volgt een overzicht van het aantal klachten in 2022 van de klachtencommissie JeugdzorgPlus. Eén van deze klachten had betrekking op Portalis.

2022	KC JeugdzorgPlus
Aantal ingediende klachten	29
Opgelost in onderling overleg	26
Behandeling loopt nog	2
Klachtencommissie onbevoegd/klager niet-ontvankelijk	1
Klacht ongegrond	0
Klacht gegrond	0

1.3 Code Goed Bestuur

Portalis realiseert zich (als onderdeel van Elker) dat goed bestuur van groot belang is voor de eigen organisatie en dat goed bestuur bijdraagt aan goed onderwijs voor ieder kind. We onderschrijven in dit verband de Code Goed Bestuur (PO) en de vier daarin opgenomen principes.

1. *Het bestuur zorgt voor goed onderwijs voor alle kinderen.*

Portalis staat bij uitstek voor dit principe. Portalis staat voor goed onderwijs voor elk kind, ook voor kinderen waarvoor andere (speciaal onderwijs) scholen dat niet kunnen bieden. Voor heel Portalis Onderwijs is er een goed ingericht stelsel voor kwaliteitszorg. Zowel op schoolniveau als bovenschools wordt er gewerkt aan heldere doelen volgens de PDCA-cyclus. Hierbij maken wij optimaal gebruik van de kwaliteitsmanagementsystemen zoals Ons Beleidsplan.nl, Mijn Schoolplan.nl, WMK en Parnassys. De cyclus van de kwaliteitszorg wordt zowel op schoolniveau als op bestuursniveau planmatig uitgevoerd, waarbij de einddoelen steeds in het oog worden gehouden. De directeur van Portalis heeft inzicht in de voortgang van de schoolontwikkeling op de vier scholen en heeft zicht op de resultaten. Hierdoor kan hij de Raad van Bestuur van Elker optimaal informeren. Op alle vier de scholen zijn de resultaten van leerlingen, zowel cognitief als sociaal emotioneel, in beeld. Hiervoor zoeken wij naar passende instrumenten, systemen en/ of methodieken. Op deze manier is er voor alle lagen een onderbouwd en geobjectiveerd beeld van de kwaliteit van onderwijs op de scholen dat leidend is voor de prioritering en formulering van de verbeteractiviteiten.

2. *Het bestuur werkt voortdurend in de verbinding met de maatschappelijke context.*

Gezien de doelgroep die Portalis bedient, bestaat haar maatschappelijke context naast onderwijs ook voor een belangrijk deel uit jeugdzorg. Portalis werkt intensief samen, met zowel andere onderwijsinstellingen (waaronder de samenwerkingsverbanden) als met jeugdzorginstellingen. Dat laatste verloopt zowel via Elker als rechtstreeks met betrokken jeugdzorgorganisaties. Voor het overige zij verwezen naar § 1.1 hierboven, onder het kopje 'Omgeving'.

3. *Het bestuur werkt actief aan de professionaliteit van de organisatie en van zichzelf.*

Naast het reguliere scholingsplan en de interne begeleiding en intervisie, is op de volgende thema's gewerkt aan professionalisering, gerelateerd aan de specifieke doelgroepen en positie van Portalis:

- versterking van het didactisch handelen: een werkgroep stelt hiervoor een plan op en organiseert trainingdagen
- verbetering van de kwaliteitscultuur d.m.v. de uitwerking van de WMK in de schooljaarplannen
- pedagogisch klimaat: aanscherping beschrijving en training/implementatie.

4. *Het bestuur werkt integer en transparant*

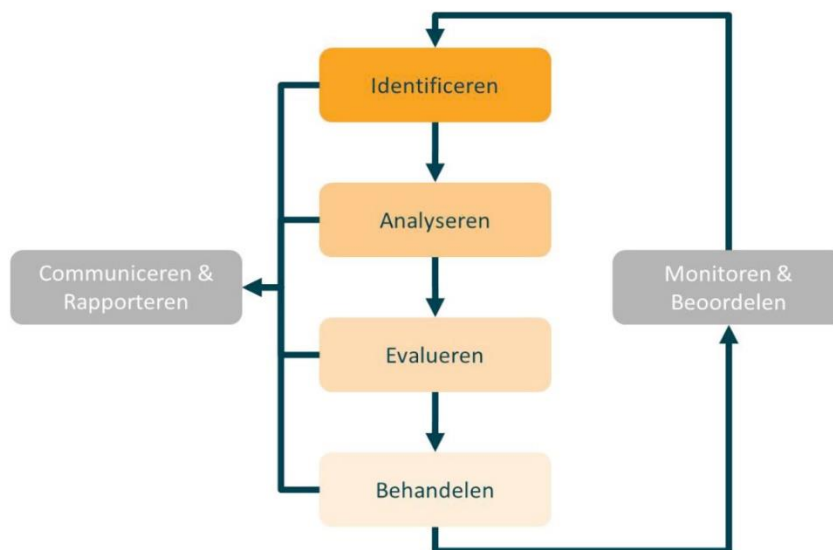
Aan de hand van de WMK is de sociale veiligheid door de teams in kaart gebracht, geanalyseerd en besproken. Naar aanleiding van de uitkomsten van het thema sociale veiligheid, is besloten tot het organiseren van feedbacktrainingen voor alle medewerkers. Deze zullen in 2023 worden uitgevoerd. Voor het overige zij verwezen naar § 1.1 hierboven, onder het kopje 'Organisatiecultuur'.

2 Risicomanagement

Algemeen

Risicomanagement bij Portalis maakt onderdeel uit van de planning- en controlcyclus van Stichting Combinatie Elker/Poortje. Per kwartaal worden de risico's in alle clusters, waaronder Portalis, geïnventariseerd en besproken met de directie.

Voor het proces in risicomanagement hanteert Stichting Combinatie Elker/Poortje het volgende model:

De directeur heeft een belangrijke rol in de aansturing en het managen van de risico's. Bij potentiële risico's wordt de kans dat het risico zich voordoet (hoog of laag) en de impact daarvan (weinig of veel schade) beoordeeld. Periodiek wordt geëvalueerd of de risico's voldoende onder controle zijn of dat bijsturing noodzakelijk is. In 2021 zijn de gesprekken hierover gestart en is een eerste risico inventarisatie gedaan. Met ingang van 2022 wordt per kwartaal een risicorapportage opgesteld. Deze wordt besproken in het managementteam van Stichting Combinatie Elker/Poortje.

Kwaliteitszorg

Binnen heel Portalis wordt gericht gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit. In het strategisch beleidsplan 2020-2024 staat het meerjarenbeleid beschreven. Jaarlijks wordt een jaarplan gemaakt waarin de plannen voor elk schooljaar worden uitgewerkt. Tussentijds worden de plannen geëvalueerd zodat er kan worden bijgestuurd waar dat nodig is. Jaarlijks maakt de directeur een jaarverslag, waarin verantwoording wordt afgelegd van de organisatieontwikkelingen in dat jaar. Daarnaast wordt er jaarlijks een bestuursrapportage gemaakt waarin alle resultaten en opbrengsten van de vier scholen in beeld worden gebracht. Dit geeft inzicht in wat er goed gaat en waarin verbetering nodig is. In het jaarlijkse bestuursverslag legt de directeur verantwoording af van de totale ontwikkelingen binnen Portalis.

Portalis werkt ook met kwaliteitskaarten, waarin de gewenste kwaliteit wordt vastgelegd en getoetst. In een cyclisch proces wordt gemeten of die kwaliteit ook wordt waarmaakt. Zo nodig worden acties ondernomen. Ook de tevredenheid van leerlingen, ouders/verzorgers en medewerkers zijn van belang om te weten wat er goed gaat en op welke aspecten het onderwijs van Portalis kan worden verbeterd. Het Managementteam Scholen (MTS) speelt in dit hele proces een belangrijke rol. De directeur van Portalis bespreekt de stand van zaken in de kwaliteitszorg regelmatig met de Algemeen directeur van Elker Jeugdhulp & onderwijs.

Portalis startte dit jaar met het werken volgens de EDI-didactiek: het Expliciete Directe Instructie model om de didactische kwaliteit van de school te versterken.

Inspectie Onderwijs en herstelopdrachten

In 2020 heeft de onderwijsinspectie Portalis bezocht in het kader van het vierjaarlijkse integraal inspectiebezoek (onderzoekperiode oktober-december 2020). Op 17 december 2020 heeft de Inspectie haar bevindingen gedeeld met de Raad van Bestuur van Elker. De definitieve rapportage is in het voorjaar 2021 ontvangen. De inspectie vond dat de doelen van de school(locaties) onvoldoende duidelijk zijn, de bestuurder onvoldoende zicht heeft op de onderwijskwaliteit en onvoldoende stuurt op de verbetering van de onderwijskwaliteit. Op basis van deze bevindingen zijn herstelplannen opgesteld en in uitvoering gebracht. In de nabije toekomst worden vanuit WMK structureel managementrapportages opgesteld en besproken met de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht, zodat de Raad van Bestuur tijdig inzicht krijgt en kan sturen en de Raad van Toezicht toezicht kan houden op de doelmatige besteding van onderwijsmiddelen en beiden zicht hebben op de ontwikkeling van onderwijskwaliteit en leeropbrengsten..

Tijdens het voortgangsgesprek met de inspectie in oktober 2022, is gesproken over de stand van zaken rondom de herstelopdracht. Bestuur krijgt steeds beter zicht op de scholen en de nieuwe directeur krijgt goed zicht op onderwijskwaliteit, kwaliteitszorg en financiën. De nodige stappen worden zichtbaar ondernomen in het verder verbeteren van de schoolorganisatie (basis op orde). In april en juni 2023 zal Portalis naar verwachting opnieuw door de inspectie beoordeeld worden.

In 2022 zijn opnieuw positieve stappen gezet. Zo is de leerlingenpopulatie beschreven en is daarbij aangegeven wat de leerlingen nodig hebben in het onderwijs. De scholen hebben een (prille) analyse van de cognitieve resultaten gemaakt, waarbij is geanalyseerd welk percentage van de leerlingen de einddoelen van het ontwikkelingsperspectiefplan heeft behaald en welk percentage niet.

In het najaar van 2022 zijn de locaties gaan werken met Zien!, een monitor voor sociale veiligheid. Daarnaast zijn we binnen Portalis gestart met een omvangrijk school- en functieoverstijgend scholingstraject op het gebied van Handelings- en OpbrengstGericht Werken (HOGW). Bij dit meerjarig scholingstraject zijn leerkrachten-teams, gedragswetenschappers, intern begeleiders, teamleiders en de directie betrokken.

3 Bedrijfsvoering

3.1 Algemeen

De bedrijfsvoering van Portalis, is deels ondergebracht bij de bedrijfsvoering van Elker Jeugdhulp & onderwijs. Onder de ondersteunende diensten van Elker bevinden zich onder andere de afdelingen financiën, ICT en PO&O (Personeel, organisatie & ontwikkeling). Elker zorgt ook voor de informatiebeveiliging, door middel van onder andere een functionaris gegevensbescherming en een coördinator informatiebeveiliging, uiteraard in nauwe samenhang met de afdeling ICT. De afdeling ICT heeft het beheer over alle applicaties en het netwerk. Portalis heeft de salaris- en financiële administratie uitbesteed aan Preadyz. Daarmee heeft Portalis ook toegang tot HR-adviseurs van Preadyz. Portalis heeft geen eigen gebouwen. Wel staat er een klein bedrag aan verbouwingkosten op de balans.

Elker beschikt over een staffbureau, welke ook werkzaamheden voor Portalis verricht. Het staffbureau bestaat uit de afdelingen: beleid, marketing & communicatie, kwaliteit en bestuursondersteuning. De afdeling kwaliteit draagt onder andere zorg voor de benodigde accreditaties en keurmerken. Binnen Portalis is een aantal medewerkers specifiek aangewezen voor de bewaking van de kwaliteit van onderwijs. Naar aanleiding van de herstelopdracht van de inspectie wordt naast de eigen mensen specifieke deskundigheid ingezet (Bureau Ducent in het eerste half jaar en vanaf de zomer door Jildou Grovestein, onderwijsadviseur) om de kwaliteitscirkel op leerling-, klas- en schoolniveau te versterken, alsmede de bestuurlijke kwaliteitscirkel.

Elker beschikt over een treasurystatuut dat tevens van toepassing is op Portalis. Er wordt geen gebruik gemaakt van geldleningen, uitgezette gelden of beleggingen binnen Portalis. Daarnaast beschikt Elker over een procuratieregeling, die ook geldt voor Portalis. Hierin zijn de bevoegdheden per functie vastgelegd op het gebied van inkopen, betalingen, verkopen, personeel en inzage in gegevens.

Maandelijks wordt er een rapportage opgesteld over financiën en personeelsaangelegenheden. Deze wordt besproken met alle clusters, ook met de directie van Portalis. Managers en teamleiders hebben toegang tot een informatievoorzieningstool, waarin zij alle relevante informatie kunnen volgen (formatie, ziekteverzuim, kosten, opbrengsten).

Het positieve resultaat over 2022 voor Portalis bedraagt € 289.000.

3.2 Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken

Portalis VSO Groningen

In het schooljaar 2021-2022 zijn de volgende certificaten en diploma's behaald:

- 21 VMBO BB certificaten (91%)
- 10 VMBO KB certificaten (63%)
- 6 VMBO TL certificaten (67%)

Uitstroom Portalis VSO Groningen	Schooljaar 2021-2022
Mbo niveau 1	7
Mbo niveau 2	1
Mbo niveau 3/4	2
HBO / Universiteit	-
Arbeid	7
Dagbesteding	3
Ander VSO	-
Overig	-
Totaal uitgestroomd	20

Portalis Korteheimen

In het schooljaar 2021-2022 zijn de volgende certificaten en diploma's behaald:

- 1 Mbo 1 diploma
- 1 staatsexamen Maatschappijleer.

De leerlingen op Portalis Korteheimen zijn cliënten die ingeschreven staan bij de JeugzorgPlus-voorziening Woodbrookers van Jeugdhulp Friesland te Korteheimen. Deze leerlingen verblijven gemiddeld ca. drie maanden in deze voorziening en kennen een lage motivatie tot het volgen van diploma gericht onderwijs. Binnen onze school werken we waar mogelijk vanuit de lesmethodes waarmee een leerling op de vorige school werkte. Heeft een leerling geen boeken of toegang tot methodes, dan werken wij met de leerlingen vanuit onze eigen (reguliere) methodes. We streven er bij alle jongeren naar om het 'gat' in de schoolloopbaan zo klein mogelijk te houden, zodat een leerling optimale kansen heeft om door te stromen naar regulier(der) onderwijs of werk.

Uitstroom Korteheimen	Schooljaar 2021-2022
Arbeid	1
Dagbesteding	3
Havo 3	0
Mbo entree	11

Mbo 2	1
Pro	0
Vmbo BB	1
Vmbo KB	6
Vmbo TL	3
Onbekend	7
Totaal uitgestroomd	33

Het Keerpunt

Afgelopen schooljaar waren er geen leerlingen binnen Portalis Keerpunt die in het examenjaar zaten. Er is één leerling die een certificaat voor Rekenen heeft behaald. In alle klassen sluiten wij met ons onderwijs en de onderwijsdoelen aan bij waar een leerling is. Waar mogelijk werken we vanuit de methodes van de school van herkomst. Is dat materiaal niet voorhanden, dan werken we vanuit onze eigen (reguliere) methodes.

Uitstroom Het Keerpunt	Schooljaar 2021-2022
3 HAVO	2
1 VMBO TL	1
3 VMBO TL	2
4 VMBO TL	1
3 VMBO GT	1
2 VMBO KB	1
3 VMBO KB	1
2 VMBO BB	3
3 VMBO BB	1
MBO pre-entree	2
MBO 1	2
MBO 2	1
MBO 3	1
PRO 2	2
PRO 3	2
PRO 4	1
PRO 5	2
Arbeid	5
Beschutte arbeid	1
Dagbesteding	3

3.3 Duurzaamheid

Portalis en Elker hechten, naast het leveren van goed onderwijs en goede zorg, ook veel belang aan duurzaamheid. We willen, in de breedste zin van het woord, een bijdrage leveren aan een beter milieu en een betere leefomgeving. Maatschappelijk verantwoord inkopen vormt hierbij een belangrijk onderdeel. Per inkooptraject en aanbesteding wordt er gezocht naar de juiste verhouding tussen prijs, kwaliteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid, waarbij duurzaamheidscriteria in ieder geval worden meegenomen. Per inkoopsegment bepalen we welke duurzaamheidsambities we willen bereiken. Duurzaamheids- en sociale criteria worden opgenomen in het bestek of programma van eisen.

Daarnaast wordt bij ICT-producten gekeken naar energy-start eisen, functies voor energiebeheer (slaapstand). Bij reproductieapparatuur wordt fse-papier gebruikt en staat de apparatuur default ingesteld op zwart-wit afdrukken.

4 Financiën

4.1 Inleiding

Sinds de invoering van de lumpsumfinanciering zijn de verantwoordelijkheden wat betreft de beheersing van de personele en materiële kosten volledig bij de Raad van Bestuur komen te liggen. Om deze verantwoordelijkheid nu en in de toekomst te kunnen nemen, is een gezonde financiële situatie net als een goed werkende Planning & Control van groot belang. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van de begroting ligt bij de directie. De Raad van Bestuur stelt de begroting vast na een positief advies vanuit de concerndirectie van Elker. De Raad van Toezicht keurt de begroting goed. De realisatie van de begroting en de bewaking ervan is een taak van de directeur. Deze rapporteert op geregelde tijden aan de concerndirectie en Raad van Bestuur.

Met de externe administratiedienstverlener (Preadyz) zijn afspraken gemaakt over de periodieke levering van periodieke managementinformatie. Na de maanden april en oktober worden managementrapportages opgeleverd met een eindejaarprognose. Deze cijfers zijn voorzien van een analyse en worden besproken met de concerndirectie, zodat eventueel kan worden bijgestuurd.

4.2 Financiële kaders

Elk jaar wordt in de begroting vastgesteld hoe de beschikbare middelen over de scholen en het management worden verdeeld. Binnen Portalis is alleen sprake van publieke gelden.

In 2022 is een begroting opgesteld voor Portalis als geheel, zonder differentiatie naar de diverse locaties. Door de directie is gestuurd op uitgaven in inkomsten op basis van die begroting. Dit heeft geleid tot een positief resultaat van circa € 289.000.

Vanaf 2023 is er sprake van een budgetverdeling waarbij de binnenkomende gelden met behulp van verdelingsregels worden gespreid over de diverse budgethouders. De verdelingsregels komen globaal op het volgende neer: materiële lasten waarop de teamleider invloed heeft worden samen met de daaraan gekoppelde baten op teamniveau beheerd, inclusief loonkosten (en bijbehorende baten). De toedeling in fte's monitort de directeur. De baten en lasten van de huisvesting worden bovenschools beheerd net als de baten en lasten voor gezamenlijke inspanningen. Een heel specifieke toewijzing van baten en lasten naar schoolniveau betreffen de middelen voor werkdrukverlagende middelen (WDV) het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Deze manier van werken is voorbereid in 2022 in de administratie en zal in 2023 worden toegepast.

4.3 Kengetallen

Binnen Portalis zijn belangrijke grenswaarden van financiële kengetallen vastgesteld. Deze hebben vooral betrekking op kengetallen over de balanssituatie per 31 december van enig jaar. De Commissie Don maakt hierbij onderscheid tussen een beoordeling van het vermogensbeheer en een beoordeling van het budgetbeheer.

Hieronder staat een overzicht van de kengetallen voor Portalis over het jaar 2021 t/m 2023.

Kengetallen	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022	Begroting 2023	Norm
1. Vermogensbeheer					
Solvabiliteit 2	78%	83%	83%	79%	20%
Huisvestingsratio	5%	10%	10%	16%	<10%
2. Budgetbeheer					
Rentabiliteit	-7,5%	-3,4%	4,7%	-8,0%	0,0%
Liquiditeit	3,97	4,96	4,96	3,86	>1,0
3. Weerstandsvermogen					
Weerstandsvermogen	31%	36%	36%	29%	10-40%
4. Reserves					

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen het eigen vermogen inclusief de voorzieningen en het totale vermogen en verschaft zo inzicht in de financieringsopbouw. Dit geeft aan in hoeverre aan de verplichtingen op de langere termijn kan worden voldaan. In de afgelopen jaren werd door het onderwijs vaak een percentage van 50% als eis gesteld. Door de eerder genoemde Commissie Don is de minimumeis op 20% gesteld. Portalis heeft zowel in 2021 als 2022 een ruim hogere solvabiliteit dan de hierboven genoemde percentages. Dit geeft aan dat Portalis ruim voldoende in staat is om aan haar verplichtingen te voldoen.

Weerstandsvermogen

Na de invoering van de lumpsumbekostiging heeft het schoolbestuur een grotere zeggenschap gekregen over de inzet van financiële middelen. Tegelijk zijn ook de risico's die onderwijsorganisaties lopen toegenomen. Door het bevoegd gezag is een globale risicoscan uitgevoerd waarop is besloten dat voor geconstateerde risico's en eventuele restrisico's een minimale buffer aanwezig moet zijn. Een weerstandsvermogen tussen 10% en 40% wordt aanvaardbaar geacht. In 2022 komt Portalis uit op 38% en zit hierbij dus ruim binnen de normgrenzen van het weerstandsvermogen. Dat betekent dat Portalis in staat is om onverwachte incidentele tegenvallers op te vangen.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio is de verhouding tussen de huisvestingslasten en de totale lasten. De huisvestingsratio geeft het aandeel van de totale huisvestingslasten in verhouding van de totale lasten weer. Er wordt hierbij een maximum van 10% als norm gehanteerd. Portalis heeft een huisvestingsratio van 10% in 2022. In de begroting van 2023 komt de waarde op 16% uit, dat heeft te maken met de gebouwen die van de moederorganisatie Elker zijn. Die zijn te ruim bemeten en daardoor volgt een hogere doorbelasting vanuit het concern. In 2023 komt er beweging in die vastgoedsituatie, er zullen gebouwen worden verkocht. Daarover zal naar verwachting in 2023 een akkoord gesloten worden met de Gemeente Groningen.

Liquiditeit

De liquiditeit geeft de verhouding aan tussen de vlottende activa en de kortlopende schulden. Het geeft aan in welke mate Portalis op de korte termijn aan haar kortlopende verplichtingen kan voldoen. Portalis heeft een liquiditeitsratio van 5.73 in 2022. In zowel 2022 als in de te verwachten jaren daarna is de liquiditeitsratio hoger dan deze grens en dit geeft aan dat Portalis op korte termijn ruim aan haar verplichtingen kan voldoen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen de winst en het totale vermogen op basis waarvan dit resultaat is gerealiseerd. De norm vanuit de inspectie OCW voor rentabiliteit is nihil, mits het weerstandvermogen op peil is. Met andere woorden: er wordt geen winst nagestreefd zolang er een voldoende buffer is voor onvoorziene risico's. De rentabiliteit bedraagt in 2022 5.8%, doordat er een positief exploitatieresultaat gerealiseerd is.

4.4 Normatief vermogen

De inspectie van het onderwijs heeft in 2020 een signaleringswaarde ontwikkeld om bovenmatige reserves bij onderwijsinstellingen te signaleren. Deze signaleringswaarde wordt het 'normatief eigen vermogen' genoemd. De aanleiding hiervoor is de conclusie van de inspectie dat de reserves in het onderwijs geleidelijk toenemen. Vanaf verslagjaar 2020 dient de directie verantwoording af te leggen over de hoogte van de reserves. Bij Portalis was per 31 december 2022 ook sprake van een overschrijding van het 'normatief eigen vermogen'. Met een eigen vermogen van ruim € 2.3 miljoen zit Portalis boven de norm van het normatief eigen vermogen.

Normatief eigen vermogen 31-12-2022	
Normatief vermogen	732.349
Werkelijk vermogen	2.250.928
Overschrijding	-1.518.579

In 2023 worden plannen gemaakt door de directie om de gelden in te gaan zetten in het belang van de schoolorganisatie.

4.5 Analyse financiële situatie

De hiervoor genoemde financiële kengetallen voor vermogensbeheer en budgetbeheer geven een goede indicatie van de financiële situatie van Portalis. Alle kengetallen voldoen in principe aan de gestelde normen en daarmee is de financiële situatie gezond te noemen.

Analyse resultaat

Het exploitatieresultaat 2022 is € 289.801 positief. In vergelijking met de begroting 2022 is dit een positieve afwijking van € 475.461.

Overzicht van begroting en realisatie 2022 en de realisatie 2021:

Portalis	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022	Begroting 2023
3.1 Rijksbijdragen	5.297.181	4.476.734	5.099.994	5.367.475
3.2 Overheidsbijdragen	256.600	250.000	260.920	130.000
3.5 Overige baten	824.338	687.500	821.340	650.000
3 Opbrengsten	6.378.120	5.414.234	6.182.254	6.147.475
4.1 Personeelslasten	5.779.845	4.322.257	4.701.675	4.788.051
4.2 Afschrijvingen	62.880	62.654	70.753	195.903
4.3 Huisvestingslasten	310.601	538.853	578.506	1.003.516
4.4 Overige lasten	702.544	490.130	536.934	643.961
4 Kosten	6.855.869	5.413.894	5.887.868	6.631.431
Financiële baten en lasten			4.585	5.000
Buitengewoon resultaat		-186.000		
Resultaat	-477.749	-185.660	289.801	-488.956

De Rijksbijdragen zijn in 2022 maar liefst 14% hoger uitgevallen dan begroot. Daar tegenover staat dat de kosten 8,8% hoger uitvallen dan is voorzien.

De stijging in de lasten is voornamelijk toe te schrijven aan de personele lasten (meerdere cao-verhogingen, eenmalige uitkeringen), maar is over hele linie te zien. In de volgende paragrafen zal de reden van deze stijgingen, worden toegelicht.

4.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten

Baten	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
3.1 Rijksbijdragen	€ 5.099.994	€ 4.476.734	€ 623.260
3.2 Overheidsbijdragen	€ 260.920	€ 250.000	€ 10.920
3.5 Overige baten	€ 821.340	€ 687.500	€ 133.840
Totaal:	€ 6.182.254	€ 5.414.234	€ 768.020

De totale baten zijn € 768.020 hoger dan begroot. Een groot gedeelte hiervan (>92%) betreft de hogere Rijksbijdragen. Hier ontvangt Portalis in 2022 maar liefst € 623.260 meer dan waar we vooraf op gerekend hadden. De specificatie vindt u hieronder.

Feitelijk is de genoemde € 623.260 nog veel hoger, namelijk € 806.000. Echter heeft het Ministerie ons in 2022 een gedeelte van de bekostiging afgeroomd als buitengewoon resultaat. Doordat de bekostiging van schooljaar naar kalenderjaar gaat in 2023, zijn alle besturen verplicht hun vordering op OC&W per ultimo 2022 af te boeken. Voor Portalis bedroeg dit € 183.078.

Rijksbijdragen

3.1 Rijksbijdragen	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
Rijksbijdrage OCW	€ 3.133.420	€ 3.030.431	€ 102.989
Overige subsidies OCW	€ 1.958.008	€ 1.446.303	€ 511.705
Doorbetaling SWV	€ 8.566	€ -	€ 8.566
Totaal:	€ 5.099.994	€ 4.476.734	€ 623.260

Van de meer ontvangen subsidies ad € 623.260 is verreweg het meeste te vinden onder de overige subsidies van OCW. Hieronder volgt de specificering van de verschillende rubrieken.

Reguliere bekostiging OCW

3.1.1 Rijksbijdrage OCW	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
Basisbek. & ondersteuning VSO	€ 2.628.928	€ 2.546.769	€ 82.160
P&A beleid	€ 117.991	€ 93.614	€ 24.377
Overige	€ 386.500	€ 390.048	€ -3.548
Totaal:	€ 3.133.420	€ 3.030.431	€ 102.989

De rijksbijdragen voor basisbekostiging en ondersteuning VSO zorgen, door de herziene bekostigingsbeschikkingen die zijn afgegeven, voor een stijging van € 82.160 ten opzichte van de

begroting. In 2022 zijn herziene beschikkingen afgegeven voor de rijksbijdragen materieel en personeel waarin aangepaste bekostigingsvariabelen, o.a. in verband met compensatie cao-vergoedingen, zijn verwerkt. Hierdoor zijn de rijksbijdragen gestegen ten opzichte van de begroting in 2022.

Overige subsidies OCW

3.1.2 Overige subsidies OCW	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
Bekostiging bijzondere situaties	€ 1.419.818	€ 1.187.479	€ 232.339
Bijzondere bekostiging leraren VSO	€ 123.948	€ -	€ 123.948
Aanvullende bekostiging kleinschaligheid	€ 216.721	€ -	€ 216.721
Overige	€ 197.521	€ 258.824	€ -61.303
Totaal:	€ 1.958.008	€ 1.446.303	€ 511.705

De 'normale' bekostiging die Portalis ontvangt onder de noemer bekostiging "Bijzondere situaties" viel ruim € 230.000 hoger uit. Reden hiervoor zijn de compensatiebeschikkingen die we hebben ontvangen gedurende het jaar, om de CAO wijzigingen op te vangen. Tevens is er een eenmalige beschikking afgegeven voor leraren in het VSO (€ 123.000).

Om tegemoet te komen aan de organisatorische problemen om de vaste plaatsen af te schalen, ontvangen we een speciale subsidie om te komen tot kleinschaliger onderwijs (€ 216.000).

Aan overige (onvoorziene) subsidies is minder binnen gekomen.

Doorbetaalde Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden

Vanuit het SWV is € 8.566 ontvangen voor Passend Onderwijs. Deze waren niet meegenomen in de begroting, omdat deze ten tijde van de begroting nog niet waren aangevraagd.

Overheidsbijdragen

3.2 Overige overheidsbijdragen	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
Vergoeding gemeente(n)	€ 239.364	€ 200.000	€ 39.364
Overige overheidsbijdragen	€ 21.556	€ 50.000	€ -28.444
Totaal:	€ 260.920	€ 250.000	€ 10.920

Vanuit de gemeenten Smallingerland en Groningen zijn bijdragen ontvangen voor tegemoetkoming huisvesting. Vanuit de gemeente Groningen wordt nog een bedrag van circa € 40.000 nabetaald over 2021, waardoor de realisatie hier hoger uitkomt dan begroot.

Ook hier is aan overige (onvoorziene) subsidies minder binnen gekomen.

Overige baten

3.5 Overige subsidies	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
Detachering	€ 812.953	€ 637.500	€ 175.453
Overige baten	€ 8.387	€ 50.000	€ -41.613
Totaal:	€ 821.340	€ 687.500	€ 133.840

Aan detachering is beduidend meer binnen gekomen dan vooraf begroot. Dit is grotendeels te danken aan de schakelvoorziening in Bedum.

Lasten

De totale lasten overschrijden de begroting met € 478.000. Verreweg het grootste deel (95%) zit in de extra uitgaven voor personeelslasten. In de andere kostensoorten zitten ook kleinere overschrijdingen, die worden in de volgende paragrafen toegelicht. Alleen in de rubriek 4.4 Overige lasten is minder uitgegeven dan begroot.

Portalis	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
4.1 Personeelslasten	€ 4.701.675	€ 4.322.257	€ -379.418
4.2 Afschrijvingen	€ 70.753	€ 62.654	€ -8.099
4.3 Huisvestingslasten	€ 578.506	€ 538.853	€ -39.653
4.4 Overige lasten	€ 536.934	€ 490.130	€ -46.804
6. Financieel resultaat	€ 4.585		€ -4.585
Totaal:	€ 5.892.453	€ 5.413.894	€ -478.559

Personeelslasten

4.1 Personeelslasten	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
4.1.1 Salarissen	€ 3.721.112	€ 3.656.897	€ -64.215
4.1.2 Overige personele lasten	€ 988.130	€ 665.360	€ -322.770
4.1.3 Ontvangen uitkeringen	€ -7.567	€ -	€ 7.567
Totaal:	€ 4.701.675	€ 4.322.257	€ -379.418

De personeelslasten zijn gestegen met 8,8% dat zorgt voor een overschrijding van de begroting. Echter door minder inzet van FTE op de loonlijst, is deze overschrijding beperkt gebleven. De overschrijding op de overige personele kosten is te wijten aan extra inzet inhuur op vacatures en ziektevervangning.

Salarislasten

Salarislasten	Realisatie 2022	FTE	Begroting 2022	FTE
DIR	€ 432.757	3,86	€ 400.410	3,90
OOP	€ 397.842	31,84	€ 551.422	34,20
OP	€ 2.890.513	7,22	€ 2.705.065	8,34
Totaal:	€ 3.721.112	42,92	€ 3.656.897	46,44

Er is een positief volume-effect van € 260.207 euro doordat de inzet in fte 3,3 lager is. Daarnaast is er een negatief prijseffect verschil van € 324.422. De gemiddelde personele last valt voor Portalis € 7.521 hoger uit door 2 CAO's die zijn afgesloten. Hierdoor stegen de lonen gemiddeld genomen 13,4% over het jaar 2022.

Portalis 2022	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
Loonkosten	€ 3.721.112	€ 3.656.897	-€ 64.215
FTE's	43,10	46,40	3,30
GPL	€ 86.266	€ 78.745	-€ 7.521
Volume-effect	(verschil FTE X prijs begroting)		-€ 260.207
Prijseffect	(verschil GPL x werkelijk aantal FTE)		€ 324.422
Totaal:			€ 64.215

CAO PO 2022

De CAO PO 2022 is op 20 mei 2022 door betrokken partijen getekend. De CAO kent een ingangsdatum van 1 januari 2022 en betref uitsluitend een salarisverhoging, een conversie waarmee de salarissen gelijk zijn getrokken met het VO.

Zo ging de leerkracht in de hoogste trede van de schaal (veruit de meesten) er op jaarbasis 2.200 bruto op vooruit doordat de inschaling ging van L10 trede 15 naar LB trede 12. Daarnaast hebben alle leerkrachten en de directeur die in de hoogste trede zitten een bindingstoelage ontvangen van € 1.591 bruto bij een fulltime betrekking. Tot slot ontvangt de directeur maandelijks een arbeidsmarkttoelage ter hoogte van € 200 per maand bij een fulltime betrekking. Bovengenoemde wijzigingen zijn verwerkt met de salarisverwerking van juni 2022.

CAO PO 2022 – 2023

De CAO PO 2022 – 2023 is op 15 juli 2022 getekend en betreft naast salarismaatregeling ook andere maatregelen met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden. Zo is er o.a. een belangrijke wijziging in het betaald ouderschapsverlof.

De salarismaatregel betrof een verhoging van de salarissen met 4,75% en een eenmalige uitkering van € 500 bruto naar rato van de betrekkingsovervang.

De stijging in de gemiddelde personeelslast is te verklaren door wijzigingen in de CAO. De CAO VO 2022 – 2023 is op 15 juli 2022 getekend en betreft naast salarismaatregeling ook andere maatregelen met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden. Zo is er o.a. een belangrijke wijziging in het betaald ouderschapsverlof.

De salarismaatregel betrof een verhoging van de salarissen met 4,75% en een eenmalige uitkering van € 500 bruto naar rato van de betrekkingsovervang.

Overige personeelslasten

4.1.2 Overige personeelslasten	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
Personeel niet in loondienst	€ 572.818		
Extern ingehuurd personeel	€ 82.712		
	€ 655.530	€ 335.000	€ -320.530
Opleidingskosten	€ 29.937	€ 40.000	€ 10.063
Arbo	€ 23.050	€ 15.100	€ -7.950
Kwaliteitszorg	€ 11.995	€ -	€ -11.995
Werving personeel	€ 7.912	€ 2.500	€ -5.412
Doorbelasting CEP personeel	€ 240.000	€ 240.000	€ -
Overige personeelslasten	€ 19.706	€ 32.760	€ 13.054
Totaal:	€ 988.130	€ 665.360	€ -322.770

Dat er in de salarissen geen grote overschrijding zit, is te wijten aan minder personeelsleden op de loonlijst. Wel is er een grote overschrijding op het budget voor inhuur personeel. Vanuit de voorgaande jaren is bewust gestuurd op een flexibele (duurdere) schil. Vanaf schooljaar '22-'23 wordt getracht de vacatures op te vullen met eigen medewerkers. Dit laat onverlet dat in het voorgaande schooljaar meer gebruik is gemaakt van externe inhuur, dan begroot. Daarnaast is een gedeelte van deze inhuur veroorzaakt, doordat we eigen vacatures niet konden opvullen en noodgedwongen externen hebben moeten inhuren. Ook hier geldt, dat er nog begroot is op de post overig. Door de boekingen in 2022 exacter te verantwoorden valt nu het traject voor kwaliteitszorg op, maar was deze onder 'overig' in de begroting mee genomen.

Afschrijvingslasten

De investeringsbegroting in 2022 was al beleidsrijker dan voorgaande jaren, maar wordt verder geïntensiveerd. Voor de begrotingscyclus 2023 e.v. worden dan ook de investeringsplaatjes van de afdelingen beleidsrijker ingevuld en zullen investeringen strakker volgens het ingezette beleid worden gevolgd. Ook in 2022 is er meer op ICT-apparatuur (digiborden en chromebooks en verbindingen) ingezet om elke afdeling van goed basismateriaal en leermethoden te voorzien.

4.2 Afschrijvingen	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
Gebouwen	€ 2.824	€ 2.964	€ 140
Inventaris en apparatuur	€ 12.986	€ 10.856	€ -2.130
Machines en installaties	€ 25.354	€ 25.356	€ 2
ICT	€ 13.883	€ 9.054	€ -4.829
Leermethodes	€ 15.706	€ 14.424	€ -1.282
Totaal:	€ 70.753	€ 62.654	€ -8.099

Huisvestingslasten

4.3 Huisvestingslasten	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
Huren	€ 169.943	€ 170.000	€ 57
Onderhoud	€ 15.004	€ 13.000	€ -2.004
Energie & water	€ 4.695	€ 7.500	€ 2.805
Schoonmaak	€ 10.955	€ 4.000	€ -6.955
Publiekr.heffingen & afvalverwerking	€ 3.446	€ -	€ -3.446
Overhead huisvesting Elker	€ 119.853	€ 119.853	€ -
Doorbel.eigen huisvesting (Elker)	€ 254.610	€ 224.500	€ -30.110
Totaal:	€ 578.506	€ 538.853	€ -39.653

Voor de schoonmaak zijn in 2022 alle separate contracten van alle scholen ondergebracht bij één schoonmaakbedrijf. Voor het afsluiten van het contract zijn er op alle scholen extra rondes gedaan om de kwaliteitseisen bij te stellen, mede ingegeven door de Covid-19 perikelen. Daaruit is een contract voortgekomen dat hoger ligt dan vooraf begroot. Daar worden dus ook extra werkzaamheden voor gedaan op de scholen.

De consequenties van de hogere energieprijzen vallen in 2022 nog mee, omdat deze kosten in de doorberekende lasten van Elker zitten. De meerkosten voor energie en vooral schoonmaak komen hier uit de schakelvoorziening Bedum. In de begroting 2023 is rekening gehouden met de forse stijging van de energielasten.

Overige onderwijslasten

4.4 Overige onderwijslasten	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil:
Administratie & beheer	€ 59.656	€ 105.500	€ 45.844
Leer- & hulpmiddelen	€ 66.904	€ 114.500	€ 47.596
ICT tbv onderwijs	€ 33.162	€ 29.500	€ -3.662
Culturele vorming	€ 37.310	€ 7.100	€ -30.210
Doorbelaste organisatiekosten Elker	€ 320.346	€ 217.406	€ -102.940
Overige onderwijslasten	€ 19.557	€ 16.124	€ -3.433
Totaal:	€ 536.934	€ 490.130	€ -46.804

Voor administratie en beheer valt het resultaat positief uit door een correctie op de accountantskosten van voorgaande jaren.

Aan leermiddelen is aanzienlijk minder uitgegeven dan begroot. Enerzijds door zuinig om te gaan met de middelen en anderzijds door een te hoge begroting 2022.

5 Toekomstige ontwikkelingen

5.1 Vooruitblik 2023

Voor 2023 staat onbetwist een aantal zaken hoog op de agenda van Elker en Portalis. Organisatiebreed is dat de verdere uitrol van het strategietraject dat met medewerkers uit de gehele organisatie, dus ook van Portalis, is ingezet. Dit ontwikkeltraject heeft geleid tot een passende nieuwe strategische koers voor Elker Jeugdhulp & onderwijs die aansluit bij de nieuw ontstane situatie na de reorganisatie en de veranderende omgeving. Deze koers is eind 2022 binnen de hele organisatie gecommuniceerd. Wij bouwen in 2023 met elkaar verder aan de uitvoering hiervan.

Huisvesting blijft een belangrijk onderwerp met de voorgenomen verkoop van het pand aan de Hoogeweg en het vinden van een geschikte locatie voor de VSO in Groningen. Begin 2023 zullen gemeente Groningen en Elker Jeugdhulp & onderwijs hierover naar verwachting tot overeenstemming komen.

Tot slot is uiteraard de herstelopdracht van de Onderwijsinspectie van groot belang. Portalis gaat voor een kwalitatief stevig en specialistisch onderwijsklimaat en wil dit ook aantoonbaar maken met als leidraad de opdrachten van de inspectie en het doorontwikkelen en verstevigen van het kwaliteitsbeleid op een wijze die duurzame vruchten afwerpt voor leerlingen, ouders en medewerkers. In april en juni 2023 verwachten wij opnieuw door de inspectie beoordeeld te worden op de resultaten.

5.2 Continuïteitsparagraaf

In dit hoofdstuk worden de financiële verwachtingen voor de komende drie (verslag)jaren getoond. Dit gebeurt in de vorm van een toelichting op de voorziene ontwikkelingen in de balans en de exploitatierekening. Daarnaast worden de verwachte ontwikkelingen met betrekking tot personele bezetting getoond. De gegevens zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting 2023-2026.

Meerjarenbalans Portalis

Meerjarenbalans	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1.2 Materiële vaste activa	321.252	388.065	423.065	435.757	448.830
1.5 Vorderingen	1.204.531	724.134	724.134	702.410	681.338
1.7 Liquide middelen	1.029.475	1.644.247	1.120.291	1.120.290	1.086.682
Totaal activa	2.555.258	2.756.447	2.267.491	2.258.458	2.216.850
2.1 Eigen Vermogen	1.961.127	2.250.928	1.761.972	1.768.104	1.741.206
publiek	1.961.127	2.250.928	1.761.972	1.607.125	1.505.627
privaat	0	0	0	0	0
2.2 Voorzieningen	31.055	28.240	28.240	27.393	26.571
2.4 Kortlopende schulden	563.077	477.280	477.280	462.961	449.072
Totaal passiva	2.555.258	2.756.447	2.267.491	2.258.458	2.216.850

De resultaten van de meerjarenbegroting zijn in het eigen vermogen verwerkt. In de materiële vaste activa zijn de meerjareninvesteringen en de afschrijvingen voor de komende jaren verwerkt. Hierbij is rekening gehouden met de stand van de liquide middelen. In de voorzieningen is rekening gehouden met de herrekende dotatie aan de voorziening onderhoud en de kosten voor het groot onderhoud via moederorganisatie Elker.

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met de geformuleerde doelstellingen, activiteitenplannen en de beleidskeuzes 2023, zoals deze zijn verwoord in het meerjarenbeleidsplan dat medio '23 zal worden vastgesteld door de afdelingen van de school en door de directie. Tevens wordt rekening gehouden met het meerjareninvesteringsplan, het onderhoudsplan, het bestuursformatieplan en de op schoolbasis gemaakte plannen voor geplande uitgaven voor het Nationaal Programma Onderwijs (NPO-gelden).

Meerjarenbegroting Portalis

Meerjarenbegroting Portalis 2023-2026	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
3.1 Rijksbijdragen	5.367.475	4.205.273	3.937.301
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	130.000	70.000	50.000
3.5 Overige baten	650.000	650.000	650.000
3 Baten	6.147.475	4.925.273	4.637.301
4.1 Personeelslasten	4.788.050	3.566.853	3.322.537
4.2 Afschrijvingen	195.903	52.093	45.520
4.3 Huisvestingslasten	1.003.516	925.350	841.600
4.4 Overige lasten	643.961	535.825	529.143
4 Lasten	6.631.430	5.080.121	4.738.799
6. Financieel resultaat	-5.000	0	0
Resultaat	-488.956	-154.847	-101.498

Leerlingenaantallen

In 2015 is Portalis gestart met het uitbreiden van zijn activiteiten buiten de behandelinstellingen van toenmalig 'Het Poortje' en Jeugdhulp Friesland. Tegelijkertijd is de capaciteit van deze behandelinstellingen onder invloed van de transformatie jeugdzorg aan veranderingen onderhevig. Deze ontwikkeling is vanaf 2017 zichtbaar geworden in de kengetallen van Portalis. Onderstaande tabel geeft een voorspelling vanuit de huidige kennis van zaken en de verwachte ontwikkeling. In het licht van de ombouw, opbouw en afbouw van de JeugdzorgPlus naar Kleinschalige voorzieningen tussen 2023 en 2030 en de inzet op inclusiever onderwijs (meer kinderen met een rugzak/complexere problematiek naar regulier onderwijs), is het moeilijk om een nauwkeurige voorspelling van de leerlingenaantallen te geven.

Aantal leerlingen per locatie	1-10-2021 ingeschreven op teldatum	1-10-2022 ingeschreven op teldatum	1-2-2023 ingeschreven op teldatum	1-2-2024 prognose	1-2-2025 prognose
Keerpunt	14	18	22	24	24
VSO Groningen	61	67	85	75	65
Kortehemmen open	40	23	19	20	20
Kortehemmen gesloten	14	8	7	4	4
Totaal	129	116	133	123	113

Bij het maken van deze prognose is ook rekening gehouden met het feit dat de provincie Groningen een krimpregio is, met als consequentie dat er sprake is van een dalend aantal leerlingen in het VO:

2014	2025	2030
31.765 leerlingen	28.053 leerlingen	25.794 leerlingen

Ondanks deze daling in leerlingenaantal in het VO is er in de provincie Groningen sprake van groei in het VSO, zowel in cluster 3, als ook in cluster 4. Binnen het overleg PrO-VSO zijn recentelijk initiatieven genomen om tot een gezamenlijk gedragen, meerjarige visie voor toekomstbestendig specialistisch onderwijs in de provincie Groningen te komen. Stip op de horizon is het toewerken naar inclusief onderwijs binnen 10 tot 15 jaar. Dit zijn ambitieuze plannen. Portalis neemt actief deel aan dit proces.

Personele bezetting

Portalis heeft in 2021 te maken gehad met de reorganisatie die heel Elker trof. Dit heeft ook in 2022 gevolgen gehad voor de personele bezetting. De bijbehorende (voorziene) personele bezetting uitgedrukt in beschikbare fte's ziet er als volgt uit:

Formatie		Portalis				
		2022	2023	2024	2025	2026
Overhead	DIR	1,00	1,0	1,0	1,0	1,0
	OP					
	OOP	2,33	3,1	2,4	2,4	2,4
		3,33	4,1	3,4	3,4	3,4
Keerpunt	DIR	0,40	0,4	0,4	0,4	0,4
	OP	4,66	3,0	3,0	3,0	3,0
	OOP	2,52	2,7	2,1	2,1	2,1
		7,58	6,1	5,5	5,5	5,5
SO Bedum	DIR	0,46	0,4	0,4	0,4	0,4
	OP	3,87	2,1	2,0	2,0	2,0
	OOP	0,10	0,7	0,7	0,7	0,7
		4,43	3,2	3,1	3,1	3,1
Kortehemmen	DIR	1,00	0,4	0,0	0,0	0,0
	OP	8,57	5,4	5,1	5,1	5,1
	OOP	2,19	0,9	0,7	0,7	0,7
		11,76	6,7	5,8	5,8	5,8
VSO Groningen	DIR	1,00	1,0	1,0	1,0	1,0
	OP	11,97	12,3	11,7	11,7	11,7
	OOP	3,05	3,2	2,8	2,8	2,8
		16,02	16,5	15,5	15,5	15,5
Totaal	DIR	3,86	3,2	2,8	2,8	2,8
	OP	29,07	22,8	21,8	21,8	21,8
	OOP	10,19	10,6	8,7	8,7	8,7
		43,12	36,6	33,3	33,3	33,3
<i>Taakstellingen</i>			-3,3	-2,0	-3,0	-3,0
Totaal fte:		43,12	33,3	31,3	28,3	25,3

De formatie is voor een deel gebaseerd op afspraken met de vier Samenwerkingsverbanden, waarin Portalis functioneert. Personeel van Portalis wordt nu voor 7,8 fte ingezet (extern gedetacheerd) binnen deze Samenwerkingsverbanden op basis van doorbelasting salariskosten met een opslag van 5%. Deze detachering kent een afname door het vertrek van een aantal medewerkers.

6 Overige onderwerpen

6.1 Maatschappelijke thema's

Strategisch personeelsbeleid

Portalis wil een aantrekkelijke werkgever zijn en investeert continu in haar medewerkers. De kwaliteit van onze medewerkers is van doorslaggevend belang voor de kwaliteit van onderwijs. Teamleiders beschouwen wij als de inspirators van hun team: ze geven leiding aan de schoolontwikkeling, maar ook aan de professionele ontwikkeling van alle medewerkers. Vanzelfsprekend zorgen de teamleiders (geregistreerde schoolleiders) in de eerste plaats voor hun eigen professionele ontwikkeling. Daarnaast ontwikkelen zij op hun school een professionele cultuur die borgt dat de medewerkers met en van elkaar leren. Een kernwoord daarbij is eigenaarschap: ze maken de medewerkers zo veel mogelijk medeverantwoordelijk voor de schoolontwikkeling en de eigen professionele ontwikkeling.

Voor wat betreft het laatste aspect: de teamleiders zorgen ervoor, dat zij de medewerkers uitdagen en stimuleren om zich passend te ontwikkelen. Passend betekent: passend bij de fase van ontwikkeling en ambitie van de medewerker. Voor (de resultaten van) de leerlingen is het van belang, dat de kennis van de leraren up to date is, dat ze beschikken over actuele kennis en vaardigheden om het leren van de leerlingen te optimaliseren. We verwachten van de medewerkers dat zij werk maken van hun eigen professionele ontwikkeling (POP) en dat ze deze ontwikkeling bespreken in de diverse gesprekken met hun leidinggevende.

Binnen Portalis werken leraren, vakdocenten, instructeurs, intern begeleiders, schoolpsychologen, loopbaanbegeleiders, administratief medewerkers, managementassistenten, teamleiders en een directeur. Voor vrijwel iedere functie (of taak) is er een taak-functiebeschrijving. Portalis is gericht op ontwikkeling. Daarom doen alle medewerkers mee aan intervisie en zijn er regelmatig studiedagen voor alle medewerkers. Daarnaast volgen medewerkers individuele scholingstrajecten, bijvoorbeeld een masteropleiding, de schoolleidersopleiding, de ib-opleiding of de opleiding tot orthopedagogog-generalist of gz-psycholoog. Tijdens een studie worden medewerkers gefaciliteerd door middel van studieverlof.

Portalis gebruikt in principe de performance module van YouForce voor de gesprekkencyclus, waarvan 360 graden feedback een onderdeel is. In 2022 hebben we voor de gesprekkencyclus een aanpassing in het gespreksformat gedaan, waarmee we aansluiten bij een betreffend actiepoint uit de herstelopdracht voor de inspectie. Ondertussen gaat in 2022 YouForce over in Visma wat een extra reden is om een jaar met een ander format te werken. In 2023 verwachten we over te stappen van YouForce naar Visma.

Allocatie van middelen

Portalis beschikt over één instellingscode voor vier locaties (zie § 1.1, onder het kopje 'Kernactiviteiten'). Alle kosten die rechtstreeks aan een locatie kunnen worden toegerekend, worden ook ten laste gebracht van deze locatie. Voor elke locatie geldt dat er een verantwoordelijk teamleider is, die ook inzicht heeft in de kosten van de locatie. De allocatie van de kosten vindt vooraf plaats bij het opstellen van de begroting, die per locatie wordt opgesteld.

Alle kosten die overstijgend zijn, worden afzonderlijk geregistreerd en worden gedekt uit de totale opbrengsten. Er vindt geen toerekening van overstijgende kosten plaats aan de diverse locaties. Wel zijn de overstijgende kosten afzonderlijk inzichtelijk.

Besteding gelden werkdruk en professionalisering

De werkdrukmiddelen zijn in 2022 deels 'gespaard' en via het resultaat in het eigen vermogen van Portalis opgenomen en worden in schooljaar 2022-2023 besteed.

Voor professionalisering en duurzame onderwijsverbetering is de expertise ingehuurd van de volgende adviseurs:

- Carla Tulleken, Bureau Meesterschap
Doel: coaching en begeleiding van de Intern Begeleiders, met name de in de begeleiding van docenten in EDI.
- Tieny Boerema, bureau Alluvium
Doel: begeleiding MTS (managementteam school) op studiedagen, ondersteuning en coaching in professionalisering en doorontwikkeling strategisch beleidsplan.
- Jolanda Wewerinke, bureau Ducent
Doel: doorontwikkeling kwaliteitssystemen WMK en MijnSchoolplan.nl met een ondersteunende en coachende rol richting de directeur en de drie teamleiders.
Doel: implementatie didactisch instructie model EDI met een begeleidende rol in de werkgroep didactiek.
- Jildou Piersma-Grovestein, Piersma Onderwijsadvies
Doel: het doorontwikkelen van de onderwijskundige professionaliteit. Middels leren sturen op onderwijs via een traject Handelings- en Opbrengstgericht Werken (HOGW) wat vanaf oktober 2022 gevolgd wordt door de leerkrachtenteams, intern begeleiders, gedragswetenschappers, teamleiders en directie/bestuur.

Onderwijsachterstandenbeleid

Dit onderwerp is niet van toepassing op Portalis aangezien deze regeling van toepassing is op het voorschoolse- en basisonderwijs. Portalis biedt VSO-onderwijs.

Inzet NPO gelden 2022

Het Portalis NPO School Programma bestaat uit een analyse van de beschikbare gegevens over de ontwikkeling van de leerlingen op leerling- en schoolniveau. Er zijn gegevens verzameld met betrekking tot de cognitieve en sociale ontwikkeling, maar ook over het mentale welbevinden en de executieve functies. Op basis van de analyses en de gesprekken met alle geldingen zijn er actiepunten vastgesteld.

De uitgangspunten:

- we sluiten aan bij onze huidige situatie, waarbij onze visie leidend is
- we sluiten aan bij ons eigen kwaliteitssysteem
- we vertrouwen op de professionaliteit van de medewerkers en willen bij de implementatie van de interventies leren van elkaar
- we kiezen voor duurzame verbeteringen, waarbij er ieder half jaar een evaluatie plaatsvindt
- we zorgen ervoor dat de extra werkdruk beperkt blijft door praktische en uitvoerbare keuzes te maken.

Op basis van observaties, onze eigen beoordeling en gesprekken met de schoolleiding, docenten en leerlingen (kwalitatieve gegevens) kwam op hoofdlijnen naar voren dat er behoefte is aan effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren door het inzetten van 1-op-1 begeleiding, meer individuele instructie en instructies in kleine(re) groepen. Met betrekking tot de cognitieve resultaten komen we daarmee tot de volgende conclusie(s):

- Het blijkt dat leerlingen in een 1-op-1-lessituatie vaak sneller door de stof komen, maar ook meer ruimte/veiligheid voelen om in gesprek te gaan met de docent.
- Verder is er gesproken over behoefte aan specifieke deskundigheidsbevordering (zoals o.m. scholing op het gebied van EDI en opbrengstgericht werken) en interventies gericht op de sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen.

Op basis van deze gegevens is gekozen voor de volgende inzet van NPO-gelden (ad € 172.824):

- Kortehebben: 0,2 fte extra inzet rekenen/wiskunde (€ 17.253)
- Keerpunt: 0,1 fte extra inzet rekenen/wiskunde (€ 8.626)
- VSO Groningen: 0,2 fte extra inzet rekenen/wiskunde, examentraining en individuele begeleiding (€ 17.253)
- VSO Groningen: 0,2 fte extra inzet Nederlands en individuele begeleiding (€ 17.253)

6.2 Thema's uit wet- en regelgeving

Belenen en Beleggen

Bij Portalis is er geen sprake van uitlenen van gelden, opgenomen gelden of beleggingen. De houding van Portalis ten aanzien van financieel risico is defensief en risicomijdend. Het beheersen van de risico's is één van de elementen van het treasurymanagement. De volgende risico's worden binnen Portalis onderscheiden: renterisico, kredietrisico, koersrisico en valutarisico.

Renterisico

Renterisicobeheer is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat in de toekomst de rentelasten van het vreemd vermogen hoger respectievelijk dat de renteopbrengsten lager zullen zijn dan het door de Raad van Bestuur wenselijk geacht niveau c.q. het in de meerjarenbegroting geraamde niveau.

Beheersmaatregelen:

- nieuwe leningen / uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie, liquiditeitsplanning
- het uitoefenen van vervroegde aflossingsmogelijkheden indien opportuun.

Kredietrisico

Kredietrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling uit de vorderingspositie ten gevolge van niet (tijdig) na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij.

Beheersmaatregelen:

- gelden worden uitsluitend uitgezet bij de huisbankier of bij een andere in Nederland gevestigde en onder toezicht van DNB vallende grote financiële instelling
- het nauwgezet volgen van de debiteurenpositie en passende incassomaatregelen bij overschrijding van de betalingstermijn.

Koersrisico

Koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen.

Beheersmaatregel:

- koersrisico's worden uitgesloten door gelden uitsluitend uit te zetten in de vorm van deposito's en spaarrekeningen.

Valutarisico

Valutarisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat op een bepaald moment de waarde van vreemde valutastromen uitgedrukt in euro's afwijkt van hetgeen verwacht werd op het beslissingsmoment.

Beheersmaatregel:

- valutarisico's worden uitgesloten door uitsluitend gelden uit te zetten dan wel leningen aan te gaan in euro's.

Gebouwen en huisvesting

De huidige schoolgebouwen van Portalis zijn grotendeels integraal onderdeel van behandelinstellingen. Ze voldoen voor het grootste deel aan de eisen die gesteld worden aan intern/gesloten onderwijs. Naar verwachting gaan met betrekking tot huisvesting vier belangrijke bewegingen plaatsvinden.

1. Vermaatschappelijking van de JeugdzorgPlus: uiterlijk 2030 dient de huidige geïnstitutionaliseerde vorm van gesloten opvang (en onderwijs) omgebouwd te worden naar kleinschalige en in de maatschappij gesitueerde vormen van behandeling voor deze doelgroepen.
2. In verband met de beoogde verkoop van de huidige locatie van VSO Groningen aan de Hoogeweg is in 2021 en 2022 volop gezocht naar andere permanente huisvesting voor VSO Groningen. Die zoektocht is eind 2022 in de afrondende fase.
3. VSO Groningen kan doorgroeien tot een maximum van 85 (leerlingen nu 85). Een grotere school is vanuit de doelstellingen van Passend Onderwijs en het concept van kleinschalig, prikkelarm en individueel onderwijs onwenselijk.
4. Ontwikkelingen rond de Schakelvoorziening SO Bedum worden in schooljaar 2022-2023 duidelijk. De voorziening wordt nog een jaar op de locatie in Bedum voortgezet. In 2023 wordt besloten of en, zo ja, waar en hoe de voorziening wordt voortgezet.
5. De toename van ambulante onderwijszorgarrangementen die op locatie (andere scholen) incidenteel en structureel kunnen worden uitgevoerd.

Uitgangspunt voor de komende jaren daarbij zijn:

- Onderwijs van Portalis vindt plaats in eigen schoolgebouwen met daarin passende voorzieningen voor praktijkvakken.
- We willen vanuit de gebouwen waar mogelijk intensief kunnen samenwerken met onderwijs- en jeugdzorgpartners uit de regio.
- Onze gebouwen zijn duurzaam, toekomstbestendig en passend bij de transformatie van de (residentiële) jeugdzorg en de ontwikkeling van passend onderwijs.
- Onze gebouwen zijn zo ingericht dat ze bijdragen aan een veilig, gezond, uitdagend en rijk onderwijsklimaat voor leerlingen en medewerkers.

Wachtgelden

Het personeelsbeleid is erop gericht zoveel mogelijk wachtgeld te voorkomen. Gedurende 2021 was sprake van vier medewerkers die aanspraak konden maken op wachtgelden. Er zijn in 2022 geen medewerkers met aanspraken op wachtgeld bijgekomen.

7 Van de Raad van Toezicht

Algemeen

Waar de Raad 2021 in een nieuwe samenstelling begon, was in 2022 sprake van stabiliteit en kon er gebouwd worden aan professionalisering en verdieping. Zo is de governance versterkt met herziene statuten, reglementen en overige regelingen, is de planning- en controlcyclus van de Raad opnieuw ingeregeld en afgestemd op de organisatie en is verdieping gezocht in actuele thema's, zoals toezicht houden bij netwerkorganiseren. Dat laatste is een onderwerp dat ook in het kader van de nieuwe strategie van Elker (inclusief Portalis) aan belang zal winnen de komende jaren. Samenwerking in de keten is één van de rode draden daarin.

De Raad heeft uitvoerig gesproken over de nieuwe strategische koers van Elker (inclusief Portalis). Niet alleen door deze aan het slot van het traject goed te keuren, maar ook door aan de voorkant input te leveren en door tijdens de externe stakeholdersbijeenkomst te beluisteren dat de wereld om ons heen voor Elker (inclusief Portalis) – als specialistische organisatie in jeugdhulp én onderwijs – een leidende rol ziet weggelegd in de complexe maatschappelijke opgaven die er liggen. Momenteel houdt de Raad zijn eigen visie op toezicht opnieuw tegen het licht om in het toezicht goed aan te sluiten bij de visie en koers van de organisatie en de opgaven die dat meebrengt voor de bestuurder.

Specifieke aandacht was er in 2022 voor toezicht op het onderwijs. Zo is aan de Raad een visie gepresenteerd voor het bieden van een integraal aanbod van jeugdhulp en onderwijs in de vorm van onderwijszorgarrangementen. Dit richt zich op jongeren met een gecombineerde hulpvraag (zorg en onderwijs). Doel hiervan is om nog meer dan nu te voorkomen dat jongeren geen (bij hen passend) onderwijs volgen en voorkomen dat gezinnen, soms hierdoor, beroep moeten doen op (intensieve en/of langdurige) specialistische jeugdhulp. Mede in verband hiermee – maar ook vanwege de bijzondere positie die Portalis heeft in het onderwijslandschap – is in de Raad ook gesproken over de samenwerkingsvisie die ontwikkeld wordt met VSO-school RENN4.

Hoewel de inrichting van het onderwijslandschap sterk verschilt van die van het jeugdhulplandschap en dit organisatorisch niet altijd eenvoudig is, is de Raad er trots op dat Elker beide met elkaar weet te verenigen. Dat getuigt van een keuze voor het kind en haar of zijn toekomst.

Huisvesting

In 2022 is opnieuw veel aandacht uitgegaan naar de beoogde verkoop van de panden aan de Hoogeweg in Groningen, waar Portalis VSO Groningen in gevestigd is, en naar de eventuele gevolgen hiervan voor de huisvesting van de VSO. De Raad van Toezicht werd hierover veelvuldig geïnformeerd door de bestuurder. Gezien het belang van dit onderwerp fungeerde de Raad als kritisch klankbord voor de bestuurder. Eind 2022 kwam een concrete oplossing hiervoor in zicht. Een oplossing die én voorziet in goede toekomstige huisvesting voor de VSO én in de mogelijkheid om de panden aan de Hoogeweg te verkopen.

Toezicht op besteding van middelen

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de doelmatige en rechtmatige besteding van overheidsmiddelen. In 2022 is hier opnieuw veel aandacht naar uitgegaan. Sinds de reorganisatie in 2021 zou 2022 namelijk het eerste jaar zijn waarin Elker (inclusief Portalis) een positief financieel resultaat zou moeten realiseren. Door middel van maandrapportages is dit gedurende het jaar gemonitord, ook door de Raad van Toezicht.

Verder gaf de Raad aan zijn toezichthoudende taak invulling door de behandeling en – voor zover van toepassing – goedkeuring van de begroting, maandrapportages, jaarrekening, bestuursverslag, accountantsverslag en managementletter van de accountant. Dit werd voorbereid in de auditcommissie. De auditcommissie en de Raad van Toezicht spraken hierover met de bestuurder, manager finance en met betrekking tot accountantsverslag en jaarrekening ook met de externe accountant. Zowel bij de auditcommissie als in een vergadering van de Raad heeft de accountant de Raad voorzien van een toelichting op de (financiële) situatie en ontwikkelingen binnen de organisatie en op de uitgevoerde accountantscontrole. De Raad van Toezicht heeft uit een en ander geconcludeerd dat het bestuur in 2022 een verantwoord financieel beleid heeft gevoerd met betrekking tot Elker en Portalis als onderdeel daarvan.

Toezicht op kwaliteit

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs. Dit werd voorbereid in de commissie Kwaliteit & Veiligheid. In 2022 ging opnieuw veel aandacht uit naar de voortgang in het verbeterplan dat is opgesteld naar aanleiding van het rapport van de onderwijsinspectie op basis van het vierjaarlijkse onderzoek van eind 2020. In januari 2022 heeft de inspectie een herstelonderzoek uitgevoerd. In dat kader heeft ook een afvaardiging van de RvT gesproken met de inspectie. Naar aanleiding van het inspectierapport over het herstelonderzoek is een plan opgesteld met verbeterpunten en in de Raad van Toezicht besproken. De Raad van Toezicht constateert dat Portalis een zeer moeilijke doelgroep uitstekend bedient, maar dat de resultaten daarvan te weinig zichtbaar zijn in rapportages en de schoolgids. In het verbeterplan wordt ingezet op een deugdelijke cyclus van presenteren van kwaliteitsverbetering.

Naar aanleiding van het voorgaande heeft de Raad ook haar eigen taakinfilling als toezichthouder nader besproken. De Raad heeft daar een externe deskundige op het gebied van toezicht houden in het onderwijs bij gevraagd. Dat heeft bijgedragen aan verbetering van de PDCA-cyclus in de vorm van onder andere kwartaalrapportages die bij de RvT geagendeerd worden en vaste momenten in het jaar waarop de directeur Portalis wordt uitgenodigd voor een RvT-commissievergadering of RvT-vergadering om de Raad te informeren over ontwikkelingen en toekomstplannen binnen Portalis.

Conclusie

Al met al is de Raad in 2022 veel in gesprek geweest. Met de bestuurder als sparringspartner en als werkgever. En met de medezeggenschapsorganen om gezamenlijk verbonden te zijn aan de besturing van de organisatie en daarover in gesprek te zijn. Vanuit de toezichtrol heeft de Raad daar waar nodig goedkeuring verleend aan besluiten.

Door de gesprekken met de Raad van Bestuur en met de directeur Portalis en door de transparante wijze waarop zij de Raad van Toezicht betrekken bij zowel inhoudelijk, strategische ontwikkelingen als de benodigde verbeterpunten naar aanleiding van het inspectieonderzoek, kan de RvT gerechtvaardigd concluderen dat Portalis wordt bestuurd en geleid conform haar wettelijke en maatschappelijke opdracht en conform de principes uit de Code Goed Bestuur, zoals ook uitgewerkt in § 1.3 van het bestuursverslag. Uit de gesprekken met de bestuurder en de directeur Portalis (onder andere de gesprekken in het kader van: het strategietraject, het ontwikkelen van integraal aanbod van jeugdhulp en onderwijs in de vorm van onderwijszorgarrangementen en de samenwerkingsvisie met RENN4) blijkt voor de Raad heel expliciet dat Portalis vanuit haar specialistische positionering staat voor goed onderwijs aan elk kind (principe 1 uit de Code Goed Bestuur). Juist ook aan kinderen die nergens anders terecht kunnen. En dat Portalis dit doet in verbinding met het onderwijs- en jeugdzorglandschap (principe 2). Ten aanzien van de principes 3 en 4 ziet de Raad overigens ook verbeterpunten, zoals ook volgt uit het inspectierapport: de cyclus van kwaliteitsverbetering moet versterkt worden, evenals het zichtbaar maken van resultaten. De Raad zal in 2023 toezicht blijven houden op de voortgang hiervan.

Tot slot

De Raad van Toezicht constateert dat Portalis een uitdagende, maar ook waardevolle opdracht uitvoert door onderwijs te bieden aan jongeren die anders tussen wal en schip zouden vallen. De combinatie van specialistisch onderwijs en jeugdhulp in één organisatie draagt hieraan bij. Vanuit die expertise heeft Portalis zich sterk ontwikkeld in systemisch werken, ook daar waar dit maatwerk vraagt in het meten, evalueren en borgen van kwaliteit. De Raad heeft vertrouwen in de opvolging van de resterende verbeterpunten naar aanleiding van het rapport van de inspectie. De Raad is onder de indruk van de intrinsieke motivatie van betrokkenen door heel Portalis heen, om met deze vaak uitdagende doelgroep, belangrijke stappen te zetten op gebied van ontwikkeling en participatie.

Namens de Raad van Toezicht Elker Jeugdhulp & onderwijs,
B.A. Kaatee, voorzitter Raad van Toezicht